

Transsumpt af Kongl. Maj:ts Interims giorde Reglemente för Stockholms Stad, ...

Kungl. förordningar 1. saml.

National Library
of Sweden

Kongl. förenh
1728

TRANSSUMT af Kongl.

T Maj:ts Interims gjorde Reglemente för Stockholms Stad / hwilket / in til des Kongl. Maj:t i Råder för godt sinner at låta den förnyade Brandz Ordningen hel och hällen af Frycket utkomma / alla Stadens Inwånare hafwa at låta sig til underdånig lydna och esterrättelse lånda. Stockholm den 18. Decemb. 1728.

Angående Eldens tidige tilkiänna gifwande.

1.

So det wara må / som på något ställe i ett hus förmärcker owanlig rök eller oos / gnistror / lysande eller annat tecken til Eldsfara / den samma skal det på samma stund Folcket i huset / hållt husbonde och manmoder tilkiänna gifwa / at der efter straxt kan ses / och olyckan efter omständigheterna förekommas / den det försummar och eld uppkommer / plickte med böter / fängelse wid watn och brödd / spö eller risslitande efter sakens bestaffenhet.

2.

2. Sj

2.

SA snart någon förmårcker sig hafwa eld lös i huset / skall han det genast i tid gifwa grannarna tillkänna genom anstri samt starkt klappande på portar och luckor. Den der efterfätter och döler så länge / at elden öfwerhandentager / plicket som i föregående §. förmåles.

3.

Kannarnes skyldighet skall wåra / at så snart de antingen sielfwa märckia eller tillsagde wårda at Eld är lös i deras grannskap / det genom ropande den ene ifrån den andra: At elden är lös på N. N. gata N. N. huius / samt i genom bods afvändande / strart i all möjlig hastighet kundgöra närmaste Wacht och Tornwächtere.

4.

Och på det om nätterne / när folcket sofwa / de upkommande eldswådar afiren måge strart öfwer alt kundgöras. Så hafwe wij förordnat / at alla nätter hela året om / i hwart quarter utgår en Brand- eller Rädel-Wacht / hwilken så snart fara af eld å färde är / det samma genast tillkänna gifwer / så wäl i grannskapet / som til Wächtere och Tornen / til hwilken ända W. för samma Wacht ett utförigt Reglemente författa låtit. Ifrån denna wachtshållning får ingen sig undanraga / af hwad stånd och wilkor han wåra må / som innom Stockholms Staquet är boendes / utan bör samma Wachtshållning stie efter den fördelning på husen och hushållen i hwart quarter, som Stadens Politie Collegium årligen kommer at uprätta.

5. Sam.

5.

Sammaledes hafwa Wi ock i nåder för godt funnit / och förordna det hädanefter skola dag och natt hela året om / utaf Församlingarne underhållas Tornväktare uti alla Kyrkiotorn i staden och på Mallmarne / dereff det sig gifra låter.

Denne skola / ei allenast sem tilförene stedt / med klämtning gifwa tilkiänna / at elden är lös / utan ock altid skiljas antingen det är i Staden eller på någondera Mallmen / således / at när det brinner i Staden / klämtas i alla Torn uti Staden och på Mallmarne / Riddarholm undantagandes / öfwer alt fyra slag. Är elden lös på Norremalm / Ladugårdslandet och Kongsholmen / klämtas öfwer alt tre slag / och på Södermalm två / men när Sot brinner i en skorsten ett slag allenast i den Församling dereff Sotet brinner / hafwandes Wi anbefalt Öfwer-Ståthållaren och Magistraten, åfwen för dess Tornväktare och deras förhållande at upsätta en tydlig Instruction och underrättelse.

6.

Dela Wachter i hela Staden skola icke allenast / så snart de antingen sielfwa förmärckia / eller dem tilkiänna gifwes / at eld å färde är / efter wanligheten och deras Reglementer, straxt utsända på gatorne så många trummer de hos sig hafwa / utan skola ock de Trumslagare som på Wack icke äro / genast utgå / hwar ock en ifrån sitt quarter, och låta höra Brandtrumman på nästomliggiande Gator och Gränder.

7.

Och på det alla som antingen behöfwa för elden taga sig til wahra / eller böra infinna sig til dess släckande / så

mycket snarare och säkrare måge så weta hwarest det brinner/
 så hafwe Wi utom det föregående/ jämwal anbefalt Wårt
 Ammiralitet här i Staden/ at när Gud med eidswåda strafs-
 far/ om natten eller när mörkt är straxt uppå Skiepshol-
 men skutas utaf swåra Stycken/ om det brinner i Staden/
 fyra skätt/ år elden lös på Norremalm/ Ladugårdslandet
 eller Kongsholmen/ tre skätt/ och för Södermalm/ två
 skätt/ och det twenne gånger efter hwar andra/ doch så at en
 liten stund lenmas der emellan: timar ohyetan om natten/
 eller när mörkt är/ skal både på Skiepsholmen och på
 Brunckeberg uphissas på hwar ställe/ på en hög flaggstång
 äfwen så många Lanternor. Men upkommer wädelden om
 dagen så hissas då/ i stället för lycktorne/ på berörde ställen
 Flaggor/ för staden en röd/ för Norrmalm en blå/ och för
 Södermalm en hwit.

8.

Du kunde alla desse Signaler oactadt hånda/ at någon/
 som wid elden hafwer at befalla/ och der wid nödwän-
 digt wara borde om nattetid så hårdt sofw/ at han inretde-
 ra hörde/ eller fått eljest något laga förfall/ eller ock woro
 utur staden; På sådan händelse/ skola alla Underbetiente så-
 som Wachtmästare/ Executions betiente/ Uppsyningsmän-
 nen/ Stadstienare och flere dylige/ som antingen/ efter det-
 ta Reglemente äro sina wiså Förmän tildelte/ eller eljest or-
 denteligen hos dem böra upwachta/ straxt på första kundskap
 eller tekn om elden, hastasig så fort dem möjeligit är/ hwar-
 dera til sin Förmän/ at dem upwåcka/ och om elden giöra
 berättelse/ eller ock om någon för laga förfall/ sig icke kun-
 de inställa/ då boda den/ som bör förtråda des ställe.

Om

Om anstalterne at dämpa Elden straxt i första
hörjan/ och hwad mera/ som uti begynnelsen af en
upkommande Eldswåda bör i acht tagas.

9.

Sedan på sätt / som nu förnäst är / Elden i god tid är
kunnig worden / kommer det / näst Gudz tilhielp för-
nämligast der på an / at den dämpas straxt i förstone / för
än han hinnet taga öfwerhand och sig utbreda ; Men som det
will falla ogjörligt / at det långt ifrån boende folcket och grof-
wa Brandrestapen så brätte kan framkomma / som det til
den ändan erfordras ; Så böra alla grannar / som icke sielfwa
äro redan i sådan fara / at de behöfwa alt sitt folck hemma
hos sig / och allenast af den Christeliga kärleken til deras i
nöd warande nästa / samt för deras egen räddning utre-
samma fara / utan ock til underdånigste efterlesnad af den-
na Wår nådiga Förordning / weta det wara deras åliggan-
de pliekt och skyldighet / at på första ögnableck / som de för-
nemma eld wara hos grannen upkomma / löpa til med
Warn / Umbaren / Såar / Handsprutor / wåta Läckan och
Segel ; Dror / och hwad annan tienlig Brandredskap de i
hastighet kunna hafwa wid handen och åstadkomma / gjö-
randes all mensk- och möjligt flit / at kunna qwäfwa och
släckta elden ; Hwar wid de doch hafwa at se sig noga före /
at icke igenom oförsigtigt tilrusande de gjöra åganden någon
skada / som kunnat undwikas / eller äro hus-folcket och hwar-
andra til mehn och hinder.

10.

Sutes uti ett hus / der Elden är lös / dörr eller port så
til / at de som skola släckta / icke slippa in / utan Elden
lemmas

lemnas macht / och grammarne derigenom sättas i fara / så
må dörren eller porten uppsås / och den som den tillslutit /
plicketa tio Dal. Silf:mt.

II.

Dessa de som hafwa Brunnar i gårdarne / måste pumpa /
lösa och framställa watten / eller ock sätta kear eller tun-
nor i portarne / samt hålla dem fulla med watten / at låta
derutur hämta.

Sluter någon som hafwer egen Brunn / des port / et
tillåtandes / at hos sig taga watten / böte för sin ogenhet tio
Dal. Silf:mt / eller mera / om der af skada tunar.

12.

Et detta at bedrifwa / böra ärligen uti hwar t quarter af
Magistraten förordnas twänne bestiedelige Personer til
quarters mån / hwilka på första teckn / at elden är i granska-
pet / gå hus från hus / och u skynda / hwem the öfwerkom-
ma / at på sätt / som sagt är / göra tiensst wid elden / fun-
nandes de samma åfwen hafwa infende och föra styrellen
wid släckningen / til des Magistrats Personerne / och de som
ordenteligen wid branden betalla skola / hinna ankomma.

13.

Och såsom Wi enkannerligen til Eldens dämpande i för-
sta begynnelsen / hafwa tilordnat så wäl Koningswach-
ten wid Wårt Slott / som alla tre torgwachtorne i Staden
ock på Mallmarne / såsom ock Wårt Artilleries Wacht på
Ladu.

Ladugårdslandet / hwardera under des eget lås och nyckel /
 en låter Jacht. Spruta / med Pumpwårck och slang / samt
 ettwist antal af Läderåmbar / Handsprutor / Yrer / och an-
 nan dylik Brandretskap / emedan ingen kan förmodas sug-
 rare kunna infinna sig wid en oförmodelig påkommande
 wådel / än en wacht / som stundeligen står färdig at mar-
 chera på första ordres; Alltså hafwa / på aldräförsta anskri-
 eller annan kundskap om eldswåda de näste Wachterne strax
 med deras Handsprutor at skynda sig / alt det de hinna til
 elden / med så mycket manskap / sem någonsin ifrån Corps
 de garderne kan umbåras / taga med sig een Såd och några
 Handsprutor / samt så stort antal af Läderåmbar / sem de
 kunna fortbringa / görandes der med deras högsta flit at
 öfvererwinna elden / och ställa sig til underdånig esterrättelse
 Kongl. Maj:ts enskulte dem hwardera til denne förrättning i
 Nader meddelte Instructioner: Til det Manskapet / som med
 desse wacht sprutor arbeta / skola och slöta alla Wådel-wack-
 ter / som äro i Stad: n eller på samma Malm det brinner så-
 som dem uti deras Instruction är anbefalt.

14.

S Oswanberörde Instructioner hafwe Wi och i Nader före-
 skrifwit / huruledes Wachterne straxt i början hafwa
 at besattia alla gator kring branden / dermedst at afhålla
 alt onyttigt folk / som i synnerhet Dwinfolk / Poikar och
 andre / som antingen icke willia eller kunna der wid arbeta;
 til häst skal ingen släppas innom Wachterne / som icke hafwer
 teckn på sig / at han wid Elden hafwer at besatta. De som
 påstå at wilja hiepa någon nödlidande bärge / strax följäs
 til det huset de ärna sig / at der wid göra wårckeligit ga:n.
 Men

Men andre / som under sådant föregiftwande wilja truga sig fram / föras antingen til Pumpen at arbeta / eller wisas med godt maner tilbaka.

15.

Utkommer Elden nattetid / eller då mörckt är / måste alla / som bo i nästomliggiande gator / uthängia lynchtor för sina hus eller sättia lius i fönsterne under såk:er bewarning / at de / som arbeta wid branden så mycket bättre måge se / at förätta deras syflor.

16.

En wid alla upkommande Wädelbar / måste icke alle-
nast hela Nabskapet / utan ock alla på den tracten, dit wädret ligger / straxt utsläcka deras Eld / samt uppå deras windar upskaffa tillräckeligt foelck / warn och brandredskap / at der med kunna elden afwäria / och dereft han fastnar / straxt utsläcka. Sammaledes måste de hålla deras fönster / gluggar och spjäll wäl tillslutna / hafwa noga up-
sicht på deras bodar / skullar / och andre farlige eller emot elden liggande rum och ställen / i god tid upresa deras brand-
stegar / med flera sådana försichtigheter / ingen ting efter-
sättiandes / som til olyckans eller farans afwärijande kan i wärcket ställas. I synnerhet skola qwinfelck och alle / som icke nödwändigt måste för någon orsak wara wid elden / icke löpa utur husen / utan blifwa hemma och dem noga achta / skolandes de / som wid slika tilfällen löpa uth och lemna hu-
sen tomta / med alswarsam näpft warda ansedde.

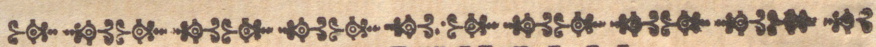
Hwad Bärningen widkommer hos dem / som deras äg-
gendom undan elden oundwikeligen rädda måste / så
warda alle så naboer som andre / hwilka ännu äro utan fara/
påmint / det deras Christ. och Borgerliga skyldighet for-
drar / at komma dem til hielp / som i nöden och wändan
äro; I sonnerhet wäntas utaf Adelen och Ståndspersoner-
ne så mycken större hielpsamhet med folck och wagnar wid
sådana tilfällen / som dem eljest något annat beswär wid al-
männa wädelbars släckande icke är tildelt eller pålagdt.

Blifwande alle / som något wid sådane tilfällen rädda
willja / härmed ätwarnade / at bringa de bärgade saker på så
säkert ställe / at ägaren kan dem sedermera igenå.

En hwad utflottning utur de hus angår / derest nöden
det icke ännu oundgängeligen kräfwer / så warda alla
de / som bo i neiden / derest sådane olyckor upkomma / här-
medelst i Råder warnade / at der wid se sig försichteligen för-
re / och icke med för bratt riswande och otidig flyttning gådra
sig sielfwa skada / och igenfylla gatan för dem / som födra
wattn och släckia / hwarmedelst de lemna elden frihet / at
taga öfwerhanden / och sätta således både sig och andra uti
större fara och wända / än som eljest kunnat å färde wara.
Men at lägga ned och packa in / samt gifwa acht på elden
och wara i god beredskap / fordrar försichtigheten wid sådane
tilfällen / och hindrar icke heller släckningen.

Wid alla flyttningar måste / så wida det sig någonsin
 gådra låter / följande ochtsambheter brukas. Kunna
 flyttnings sakerne bortskaffas igenom andra wägar och ga-
 tor / än den wattuförarne komma at fara och derest folket
 skal arbeta med Elden / så måste sådant änteligen skie ;
 Men är belägenheten icke sådan / så måste man tillse / at
 kunna sända dem som flytta så mycket bårare / at de ej än-
 då behöfwa med kårnor och wagnar just hålla i största
 trångzlen. Kon icke eller det skie / och om kårnor nöd-
 wändigt måste brukas strax wid huset / så skola då åt min-
 stone de / som kōra / wetta / at när de fara ifrån elden al-
 tid hålla samma rad med de tomta wattuunnorne / men
 när de skola fram åt elden / följa med de fynde tunnorne /
 at således / så mycket som skie kan / icke åstadsomma hin-
 der och oreda i körflen / och arbetet. Men med dem
 som bårga och watn kōra bör så ofta belägenheten tillå-
 ter / i och tagas / at på alla korta och smala gator /
 som hafwa öpning på både ändar / de då alla kōra ge-
 nom den ena ändan til och genom den andra ifrån huset
 eller sprutan / hållandes således alle en linea, at derige-
 nom undwika / at kōra hwarandra emot. Men på de län-
 gre och breda gatorne wända wattu kårnorne ifrån elden
 med de tomta tunnor tillbaka til det stället / hwarest de
 hämtat watnet / följande hwarandra i en särskilt rad / så
 at de ei hindra den ankommande wattuförflen.

För all ting måste icke tillåtas / at farten til och ifrån
 elden stoppas igenom skåps / kistors och allahanda andre
 husgeråds sakers nedvråkande på sielswa gatorne / såsom icke
 eller med bråders / stäckars / luckors / dörrars och annat dy-
 licks utkastande / börandes Wachterne alt sådant hindra och
 afstyra / samt hålla gatorne aldeles frie och ledige för wattu-
 förflien och de ankommande Sprutorne.

STOCKHOLM

Tryckt uti det Kongl. Tryckeriet.

1770
 1771
 1772
 1773
 1774
 1775
 1776
 1777
 1778
 1779
 1780
 1781
 1782
 1783
 1784
 1785
 1786
 1787
 1788
 1789
 1790
 1791
 1792
 1793
 1794
 1795
 1796
 1797
 1798
 1799
 1800

1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800

STOCKHOLM

Stadt und der Königl. Stadt

B

21